

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

XVIII. O ubožnih knjigah iz F. Temp-skyjeve zaloge.

Založna tiskarna F. Temp-skyjeva v Pragi daje 10% od prodanih knjih zastoj za uboge otroke. V to svrhu ima vsaka knjiga pri-lepljen kupónj, s katerimi kuponi se more izkazati, koliko knjig se je kupilo. O dobitvi iz razdelitvi teh knjig za uboge razglaša vi-soki deželni šolski svet kranjski nastopni razpis:

Z. 1256.

L. Sch. R. Auf Grund der mit dem hohen Ministerial-Erlasse vom 15. Mai 1890, Z. 6103, gerichtet an den k. k. Landesschulrath für Böhmen, genehmigten Einrichtung, betreffend die Vertheilung der Armenbücher für Volks-schulen aus dem Verlage der Buchhandlung F. Temp-sky in Prag wird behufs der staat-lichen Controle dem k. k. Bezirksschulrath (dem Stadtschulrath) zur Darnachachtung und entsprechender weiterer Veranlassung Nachstehendes eröffnet:

Die Verlagshandlung F. Temp-sky gewährt, wie bisher für arme Schüler jener Volksschu-len, an welchen Schulbücher ihres Verlages im Gebrauche stehen, Freixemplare im Aus-maße von 10% der zum Verkauf gelangten Bücher.

Behufs Ermittlung der Zahl der zu lie-fernden Freixemplare wird jedem zum Ver-kauf gelangenden Schulbuche ein Coupon bei-geheftet, worauf dessen Bestimmung gena-u bezeichnet ist.

Die Leitungen jener Schulen, an welchen Schulbücher Temp-sky'schen Verlages beim Unterrichte verwendet werden, sind fortan verhalten, die Coupons der von den Schülern

der betreffenden Schule gekauften Exemplare zu sammeln, dieselben bis gegen Ende des Solarjahres aufzubewahren und in der zweiten Hälfte des Dezember mittelst Berichtes unter Angabe der Zahl der gesammelten Scheine, an den vorgesetzten Bezirksschulrath (Stadt-schulrath) einzusenden.

Von diesem sind sodann alle übermittelten Scheine der Schulleitungen Ende Jänner eines jeden Jahres an die Verlagshandlung F. Temp-sky in Prag zu senden, welche die auf die Zahl der Coupons im Ausmaße von 10% entfallenden Freixemplare der betref-fenden Schulbücher portofrei an die k. k. Bezirksschulbehörde abliefern wird.

Die Vertheilung dieser Freixemplare ob-liegt der Bezirksschulbehörde, wobei aber nicht einfach die Zahl der abgelieferten Scheine, sondern die relativ größere oder kleinere Zahl armer Schulkinder zu berück-sichtigen ist. Die Gebarung mit diesen Ar-menbüchern an den einzelnen Schulen ist entsprechend zu überwachen.

Jährlich gegen Ende März ist über die Zahl der im abgelaufenen Jahre von den Schulleitungen des Bezirkes eingesendeten Coupons, sowie der von der Verlagshandlung Temp-sky abgelieferten Freixemplare und über die Art der verfügbaren Verwendung der-selben ein summarischer Bericht anher zu erstatten.

Laibach am 1. September 1890.

Für den k. k. Landespräsidenten:

A. Schemerl.

An alle k. k. Bezirksschulräthe in Krain und den k. k. Stadtschulrath in Laibach.

Književnost.

Narodni koledar za leto 1891 izdal in založil Dragotin Hribar. Ljubljana 1890. Cena 50 kr. To je že tretji letnik tega koledarja, kateri je vsako leto popolnejši. Poleg koledarja, v katerem se rabijo slovenska mesečna imena, ima lična knjiga našete

razna oblastva, v naši stolici in deželi in sicer: po-litična, finančna in pravosodna; dalje učilišča, rud-niška oblastva, prometne zavode, cerkveno upravo, narodni zastop in deželne zavode, kmetijsko družbo, finančne zavode, trgovino in obrt, gasilna društva.

Navedene so vojaška oblastva na Kranjskem in vse drugo vojaštvo razvrščeno v pehoto, konjico, topništvo, itd. — Zabavni del nam podaja životopise dr. Jer. Zupanca, Bož. Rajč-a, Janez Šubic-a in Iv. Dolinar-ja, vsacega teh vidimo tudi na podobi. — Razgled po

svetu nam opisuje važne dogodke; končno je še dolga vrsta oznanil, med katerimi se nam priporočajo tudi znane nemškutarske tvrdke, katerih naj bi se drugo leto vendar v „Narodni koledar“ ne sprejemalo. To knjigo vsakteremu toplo priporočamo. F. T.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Ernestina Pribil-Kern †). Dekliška ljudska šola pri sv. Jakupu v Ljubljani je po kratki, mučni bolezni zgubila izvrstno učno moč, gospo Ernestino Kernovo. Pokojna je bila rojena v Ljubljani dne 12. prosinca 1854. l. Obiskovala je tukajšnjo samostansko šolo in sicer z jako dobrim uspehom. Dopršivša učiteljski izpit je bila imenovana 1871. l. za učiteljico. Službovala je najpred dve leti kot učiteljica in potem tudi kot nadučiteljica na dekliški šoli v Rudolfovem. Leta 1875. jo je imenoval visoki c. kr. deželni šolski svet podučiteljico in l. 1880. definitivno učiteljico na mestni dekliški šoli v Ljubljani. 19 let trudila se je tedaj pokojna na težavnem polju mladinske vzgoje ter si pridobila popolno priznanje svojih predstojnikov in ljubezen svojih učenk. Bila pa je tudi vselej ljubeznjiva koleginja. Toda pokojno je poleg prevelike pridnosti in spretnosti dičila še druga krepost, dičilo jo je zlasti dobro plemenito srce. Razumno je torej, da osemrazredna dekliška ljudska šola žalujoča pogreša umrlo gospo Ernestino Pribil-Kernovo. Naj v miru počiva! F. K.

Iz Ljubljane. Iz občnega zbora družbe sv. Cirila in Metoda. Konec.)

A žal! da uspeh dosedaj ni ugoden, kolikor se tiče skupička, ker družba si hoče zagotoviti le zaloznih in upravnih stroškov brez ozira na kak dobiček. Da bi to podjetje imelo še varnejšo podlago, neko glavnico za izdavanje dobrih spisov, zaprosilo je vodstvo osobito iz tega obzira preslavni kranjski deželni zbor in veleslavni občinski svet deželnega stolnega mesta ljubljanskega. Ta dva visoka zastopa sta uslišala vodstveno prošnjo in slavni deželni odbor je naznanil, da je visoki deželni zbor družbi dovolil za leto 1890 podpore 1000 gld. in slavni mestni magistrat, da je občinski svet v isto svrhu podelil 400 gld. v dveh obrokih. Vodstvo se je potrdilsi prejem hvaležno zahvalilo visokima korporacijama, ki tako blagodušno podpirata kulturni razvoj naroda slovenskega. (Slava, slava!) — Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda je narasla od lanske skupščine za dva snopiča. IV. njen zvezek opisuje slovenski mladini „Junake“ skoro zgolj slovenskega pokolenja, može in žene, ki so se skazali junake ali junakinje ter so se borili in krv prelivali za „vero, dom, cesarja“.

V. zvezek je zagledal beli dan povodom odkritja spomenske plošče na rojstvenem domu vladike M. Ravnikarja, da se tudi naša mladina seznanj s tem

slovenskim pedagogom. Kritika se je v obče izrekla pohvalno. Ako vzamemo v poštev, da se je razpečalo in razširilo po Slovenskem od „Knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ I. zvezka krog 8000, od II. 5000, III. 2000, IV. 3000 in V. zvezka do 2000 izvodov — torej skupno 20.000 izvodov, gospoda moja, smemo reči, da je družba — vkljub precej velikim denarnim žrtvam — dosegla lep uspeh, osobito če pomislimo, da se bodo — ker litera scripta manet — čitali njeni spisi, ko družbe več ne bo. Pri tej priliki si usoja vodstvo „Knjižnico družbe sv. Cirila in Metoda“ prav toplo priporočiti vsem načelnictvom, rodoljubom, duhovnikom, učiteljem, pisateljem itd. Ali zagleda več spisov beli dan, odvisno je od tega, kako se bodo razprodavali; s cela hvalne in zanimive tvarine takim zvezkom imam dosti v rokah.

Govorec o svojih knjigah ne smemo zamolčati neljube stvari, ki jo je nevednost ali pa zlobnost podtaknila naši družbi. V uradnih odlokih visokih c. kr. deželnih šolskih svetov se namreč nahaja kot od vis. c. kr. ministerstva za uk prepovedana knjizica, ki se naj izloči iz šolskih knjižnic, tudi „Tisočletnica Metodova“ kot izdana po naši družbi. Sam Bog si ga vedi, kako je to nastalo, ker brošura ima na svojem čelu naznanjeno, kdo jo je spisal in kdo jo izdal — izšla pa je še predno je bila ustanovljena naša družba. (Čujte, čujte!) Istotako pa je tudi vis. c. kr. deželni šolski svet koroški prepovedal sploh vse spise, ki jih izdaja naša družba, torej tudi „Životopisa Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in njegovega praočeta Rudolfa Habsburškega“. (Začudenje). V očigled temu je moralo vodstvo v spoštljivi spomenici vso zadevo pojasniti Nj. prevzvišenosti g. ministru za uk in bogočastje, katero je osebno blagovolil izročiti državni poslanec kanonik K. Klun. Slavna skupščina! Lahko si mislite, odkod vse to izvira in s kakimi težkočami se ima boriti vodstvo, da družba ne pride v zadrege. — Kdor take spise, kakoršne je vodstvo izdalo, smatra za nevarne slovenski mladini — on, če sicer razume slovensko — čitajoč noče razumevati slovenskih teženj, in če je rojen Slovenec — smelo trdimo — da ni več pravi Slovenec. (Istina!)

Iz Ljubljane. Razpis častnih daril. Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove 300 goldinarjev častnega darila dvema povestima slovenskima in to: a) 200 gld. po-